

[PUBLIEKS] JAARVERSLAG

2025

75 JAAR
VOGELPARK
AVIFAUNA

75

JAAR

Avifauna

vogels en zoo

Victoria
kroonduif

EEN TERUGBLIK OP ONS KROONJAAR

EEN KROONJAAR MET GROEIDIAMANTJES

2025 was voor Vogelpark Avifauna een kroonjaar. We vierden ons 75-jarige bestaan; een diamanten jubileum dat slechts weinigen is gegeven. We pakten dan ook uitbundig uit, waarbij we al onze relaties uitnodigden om met ons mee te feesten. De aftrap was een bijeenkomst met onze stakeholders, abonneementhouders en sponsors, gecombineerd met de officiële opening van onze gierenvallei Umvikeli. Daarna volgde een speciale avondopenstelling voor 3.000 Alphenaren en uiteraard kon een afsluitende feestavond met al onze medewerkers en vrijwilligers niet ontbreken.

Het is natuurlijk fantastisch, zo'n jubileum, maar de organisatie ervan heeft ons heel wat hoofdbrekens gekost. Als het dan allemaal uitpakt zoals gehoopt, en je hebt iedereen kunnen bedanken voor hun bijdrage aan ons succes, dan kun je alleen maar heel tevreden zijn. Het programma bevatte een mooie mix van inhoud en amusement, en het leek wel alsof niet alleen onze medewerkers, maar ook de dieren hun beste beentje voor zetten. Gasten die ons al jaren kenden, toonden zich desondanks ontroerd bij het zien van de spectaculaire vogeldemonstratie en verrast vanwege onze ambitieuze maatschappelijke doelstellingen.

Want dat is misschien wel één van de grootste veranderingen die zich in die 75 jaar hebben voltrokken; dat er veel meer aandacht uitgaat naar dierenwelzijn, natuurbescherming, biodiversiteit en educatie. Op zwart-wit foto's van weleer zie je de vogelpaartjes nog in kleine, steriele hokjes zitten die dienstdeden als een soort etalage. Bezoekers kwamen een bijzondere verzameling bezichtigen, net als postzegels kijken. Dat de exotische, kleurrijke pracht van de dieren zoveel aandacht trok, was misschien helemaal niet zo verwonderlijk in een tijd zonder TV en zonder verre reizen. Toch willen we daar tegenwoordig op een andere manier van genieten. Bezoekers van het hedendaagse Avifauna gaan op wereldreis door de leefgebieden van de dieren, en leren onderweg van alles over hun biotoop en hun

achtergrond. Ze willen zien dat de dieren het net zo naar hun zin hebben als zichzelf, met privacy en bewegingsvrijheid, en dat is toch heel wat anders dan de parkieten op een stokje van toen.

Zo hebben we in de loop der jaren steeds verbeteringen en vernieuwingen doorgevoerd, meebewegend met de tijdsgeest. Het zijn de groeidiamentjes en de parels in onze kroon, waarmee we ons park steeds weer mooier, uitdagender en leerzamer blijven maken. Dat verlanglijstje groeit voortdurend aan, en bovenaan staat nu een nieuwe tropische kas. We zijn al voortvarend bezig om die droom te realiseren, want met alle feestelijkheden van 2025 zou je bijna vergeten dat er in Vogelpark Avifauna dagelijks heel veel werk wordt verzet. Aan de slag!

John de Hoon
Directeur Avifauna

6

14

3 Voorwoord
Een kroonjaar met groeidiamantjes

5 Doelstellingen
Een park met een missie

6 Terugblik
Zoveel te vieren

8 Biodiversiteit
Groen moet je doen

9 Collega's
Even voorstellen

10 Visueel jaarverslag

12 Cijfers

14 Umvikeli
Thuis in de gierenvallei

18 Vogelopvang
Nieuws uit de Tropenhal

20 Natuurbescherming
Hoe gaat het met de lora's op Aruba?

22 Het bestuur
Wij willen bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van het park

20

Samenstelling en tekstwerk
Esther Daniels (De woordenwinkel),
John de Hoon, Pamela Stolze
(Avifauna)

Vormgeving
TwoBees grafisch ontwerp & meer

Fotografie
Archief Avifauna,
Hans Doderer, Thijs de Bruin,
foto bestuur: INTO Business
Alphen/fotograaf John Brussel

Met dank aan
Bestuur en medewerkers
Stichting Vogelpark Avifauna

Dit publieksjaarverslag is een uitgave van Stichting Vogelpark Avifauna. Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming.

EEN PARK MET EEN MISSIE

HOE AVIFAUNA HAAR MAATSCHAPPELIJKE ROL WAARMAAKT

Missie

Vogelpark Avifauna bezorgt bezoekers een bijzondere en ontspannen dag in een verrassend en vernieuwend dierenpark, waarin royale aandacht is voor vogels, andere dieren, hun welzijn en de natuur waarin zij leven. Tijdens een bezoek groeit het bewustzijn dat we zuinig moeten zijn op onze kostbare natuur.

DOELSTELLINGEN

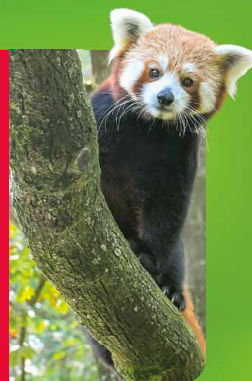
Dat de dierentuinen van tegenwoordig totaal anders zijn dan 75 jaar geleden, spreekt vanzelf. Met het verstrijken van de jaren is hun maatschappelijke rol op het gebied van dierenwelzijn, natuurbehoud en educatie veel belangrijker geworden dan voorheen. Vogelpark Avifauna vervult die rol met passie en overtuiging. Onze bezoekers beleven hier nog steeds een leuke en leerzame dag uit, maar daarnaast steken we veel tijd, energie en kennis in de uitvoering van onze missie. Deze missie hebben wij vertaald naar vijf maatschappelijke doelstellingen. Wij brengen ze tot leven aan de hand van onderstaand logo. Je ziet het op steeds meer plekken terug; in ons park, maar ook in dit verslag.

VOGELOPVANG

Avifauna biedt opvang aan vogels die niet meer terug kunnen naar hun oorspronkelijke leefgebied en zorgt dat zij zorgeloos oud kunnen worden. Onze experts worden ook regelmatig gevraagd om hierover advies of informatie te geven.

BIODIVERSITEIT

Avifauna beheert een unieke soortencollectie. Vogels en andere dieren worden in het park tot voortplanting gebracht. Daarmee leveren wij, samen met andere dierentuinen, een bijdrage aan de instandhouding van wereldwijde biodiversiteit.

ONDERZOEK

Avifauna stelt faciliteiten, financiën en expertise beschikbaar voor onderzoek naar o.a. dierenwelzijn, evolutie en educatie. De inzichten die hieruit voortkomen, gebruiken we om de dieren en hun leefomgeving te beschermen, zowel in het wild als in dierentuinen.

DE 5 DOELSTELLINGEN VAN
STICHTING VOGELPARK AVIFAUNA

VOGELOPVANG

ONDERZOEK

BIODIVERSITEIT

NATUURBESCHERMING

EDUCATIE

NATUURBESCHERMING

Als stichting ondersteunt Avifauna natuurbeschermingsprojecten wereldwijd en in de directe omgeving. Samen met lokale partners pakken wij projecten op die de lokale biodiversiteit bevorderen en de natuur beschermen en herstellen, ook in ons eigen park.

EDUCATIE

Deze doelstelling krijgt niet alleen invulling door de educatie in het park. Avifauna verzorgt ook Natuur- en Milieueducatie aan het basisonderwijs, en jaarlijks tientallen excursies voor middelbaar- en hoger beroepsonderwijs.

ZOVEEL TE VIEREN!

75 jaar Vogelpark Avifauna: in het voorwoord vertelde directeur John de Hoon al hoe uitgebreid we dat hebben gevierd. Voor ons was het een eer om zoveel betrokken relaties, abonneementhouders, sponsors, Alphenaren, medewerkers en vrijwilligers als gast te ontvangen. Daarvoor hebben we dan ook ons beste beentje voorgezet, met een gevarieerd programma verspreid over drie onvergetelijke feestdagen vol hoogtepunten. Die laten we op deze pagina's nog even kort de revue passeren.

75 jaar in vogelvlucht

Afrikaanse percussie en dans

Toelichting op de ideële doelstellingen

Een vogeldemonstratie

FEESTELIJKE OPENING UMIKELI

Schminken, ballonkunst en knutselen

De doiane over illegale handel

Als een neushoornvogel...

Op de foto met Fien&Teun

Geer van Natuurbeheer shows

Knallende afsluiting van Thomas Berge

JUBILEUMAVOND VOOR RUIM 3.000 ALPHENAREN

Feest in Archeon

De afsluiting van een fantastisch jubileum

SAMEN PROOSTEN TIJDENS HET PERSONEELSFEEST

GROEN MOET JE DOEN

HOE WE TEGENWOORDIG ANDERS OMGAAN MET DE BEPLANTING IN HET PARK

DE 5 DOELSTELLINGEN VAN
STICHTING VOGELPARK AVIFAUNA

VOGELOPVANG

ONDERZOEK

BIODIVERSITEIT

NATUURBESCHERMING

EDUCATIE

Bekijk je de foto's van Avifauna van vroeger, dan zie je een keurig aangeharkt park met fraaie bloembedden en borders zonder onkruid. Vandaag de dag gaan we heel anders om met de beplanting in ons park. We hebben nog steeds oog voor een aantrekkelijke, groene uitstraling, maar daarbij blijven we veel dichterbij de natuur dan voorheen. Dat past ook veel beter bij onze missie, waarin biodiversiteit en natuurbescherming een belangrijke plaats innemen. Niet alleen in wereldwijde projecten, maar juist ook dicht bij huis.

Soms even wennen

Voor bezoekers is die andere kijk op natuur en groen soms even wennen. Wilde planten krijgen niet langer automatisch het stempel 'onkruid', met als gevolg dat het park voor sommigen rommeliger oogt. Het is aan ons om te blijven uitleggen dat biodiversiteit leidt tot meer insecten, en dus tot meer bestuiving, en dat dit uiteindelijk bijdraagt aan een landschap dat levendiger, kleurrijker én gevarieerder wordt. Het maakt dat je de natuur die je buiten aantreft, ook in ons park kunt beleven.

Ruimte voor de brandnetel

Een goed voorbeeld is de brandnetel. Vanwege de prikkende haartjes op de bladeren werd deze plant vroeger meteen verwijderd, maar

tegenwoordig laten we ze vaker staan. Dat doen we uiteraard niet langs de paden, maar wel waar de netels niemand kwaad kunnen doen. De brandnetel is namelijk een 'waardplant' voor sommige vlindersoorten, waaronder de kleine vos, de dagpauwoog en de gehakkelde aurelia. Deze vlinders leggen hun eitjes alleen maar op de brandnetel, en de rupsen die hieruit komen, lusten ook niets anders dan deze plant. Geen brandnetels betekent dus ook geen vlinders, terwijl het zulke fraaie en nuttige insecten zijn.

GROENE CIRKEL BIJENLANDSCHAP

In 2025 zetten we een nieuwe stap in die richting toen we officieel partner werden van Groene Cirkel Bijenlandschap, een toonaangevend initiatief voor het versterken van bestuiversnetwerken in Zuid-Holland. Dit betekent dat we bij de beplanting in ons park bewust rekening houden met bijen en andere insecten. Dat doen we met gevarieerde, insectenvriendelijke beplanting en door het afzweren van bestrijdingsmiddelen in het park. Het resultaat mag er zijn: sinds we de wilde flora en fauna in ons park zijn gaan monitoren, hebben we al meer dan 1.200 soorten vastgesteld. En ook met de bijen gaat het weer iets beter: in de afgelopen drie jaar alleen al is het aantal bijensoorten in de regio met 34 % toegenomen. Dat is zeker ook te danken aan Groene Cirkel Bijenlandschap, die steeds meer partners aan zich weet te binden.

EVEN VOORSTELLEN

RICK STEMKENS, ONZE DIERENARTS

Wekelijks maakt Rick een rondje door het park. Hij bezoekt dan de dieren die iets mankeren, maar de focus van zijn zorg ligt op preventie. "Met veel aandacht voor hun welzijn proberen we te voorkomen dat de dieren ziek worden."

"Als kleine jongen heb ik ooit een parkiet gevangen in onze tuin. Het was het begin van mijn levenslange passie voor vogels. Mijn vader was bioloog en de liefde voor dieren is me echt met de paplepel ingegoten. Ik had alleen nooit kunnen denken dat ik met zulke unieke soorten zou mogen werken als nu in Avifauna. Dat voelt als een privilege. Er komen hier bijzondere klussen op mijn pad. Zo heb ik een tijdje geleden een staaroperatie

uitgevoerd bij een zilverwangneushoornvogel. Je hebt het niet meteen door als een vogel slecht ziet, maar blindheid beperkt de bewegingsvrijheid en maakt het moeilijk om voedsel te vinden. Dankzij de ingreep kon het dier weer genieten van zijn oude dag. Een ander mooi voorbeeld was het herstel van een gebroken vleugel van een zonparkiet. Hij vliegt nu weer als vanouds mee in de vogeldemonstratie, en dat is fantastisch om te zien.

In 2025 was ik nauw betrokken bij de verhuizing van de gieren naar hun nieuwe verblijf in Umvikeli. De dieren moesten daarvoor gevangen worden, en als we ze dan toch in de handen hebben, maken we van die gelegenheid meteen gebruik om extra onderzoek te doen. Ze zijn gewogen en voorzien van een bluetooth ring om de poot, en er is bloed afgenomen voor wetenschappelijk onderzoek. Na een periode van gewenning doen ze het goed in hun nieuwe omgeving. Ik vind het ook een prachtig verblijf, met het vele zonlicht en de natuurlijke Afrika-feeling die er gecreëerd is."

ROB VAN DER GRAAF, ONZE TEAMLEIDER DIERENVERZORGING

Jarenlang werkte hij als teamleider Vogeldemonstraties, maar in 2025 gaf Rob een nieuwe wending aan zijn loopbaan bij Avifauna. Als teamleider Dierenverzorging brengt hij nu zijn kennis en ervaring in om een nieuwe impuls te geven aan het team.

"Na al die jaren bij de vogeldemo begon het bij mij te kriebelen. Ik wilde wel weer eens iets anders. Toen de vorige teamleider Dierenverzorging opzegde, was de optelsom snel gemaakt. Mijn hele leven werk ik al met vogels, en die ervaring kan ik in deze rol weer op een andere manier inzetten. Een belangrijke verandering die we hebben doorgevoerd is bijvoorbeeld de voedselbereiding. Dat gebeurde voorheen per afdeling, en dat doen we nu efficiënter. Iedere dag bereidt één iemand in de keuken het voedsel voor het hele park, waarbij de teamleden steeds rouleren. Dat is niet alleen efficiënter; het versterkt ook de

betrokkenheid. Collega's kijken over de grenzen van hun eigen afdeling heen en wisselen nog meer kennis uit. Van eiland naar eenheid: het is mooi om die beweging te zien. We hebben de coördinatie van de stages ook anders ingevuld, waardoor we nu twee stagiairs per afdeling aankunnen in plaats van één. In dit team werken dus veel jonge mensen. Ik probeer hun te leren om eigenaarschap en verantwoordelijkheid te nemen. Ik ben er als aanspreekpunt voor hun vragen, maar stimuleer hen vooral om eigen oplossingen te zoeken. Als je dan ziet dat ze zich zo ontplooien en steeds breder leren kijken: daar doe ik het voor."

JAARVERSLAG

ONDERZOEK

Met de bouw van gierenvallei Umvikeli ontstond de mogelijkheid om een belangrijke bijdrage aan het lange termijnonderzoek van Universiteit Utrecht naar het sociale leven en de intelligentie van de Rüppells gieren en gieren in het algemeen te faciliteren.

Met succes: er werd zeer waardevolle data verzameld

4 MILJOEN

datapunten met contactmomenten van 2 gieren werden door de bluetooth ringen verzameld

77 dagen
4 onderzoek door studenten o.l.v. 1 PHD kandidaat

150 uur
audio met **2.500** gelabelde vocalisaties

260 uur
beeldmateriaal met gedragingen en voedingen

36 studenten die tenminste 1 dag gedrags-observaties uitvoeren

330 scans met plattegronden van de plekken waar gieren zich bevinden in de volière

MANTALLEN

372.401

parkbezoekers

302.000 bezoekers op avifauna.nl die gemiddeld 2 minuten de website bekeken

5.294 uur

vrijwillige inzet besteed aan rondleidingen, kwetterkar, vraag maar raak, Madagaskar-dienst, themadagen, NME excursies en gastlessen, vervoer en overige klussen

23.000

volgers op facebook

11.500

volgers op instagram

6.000.000

views en ruim

65.000

interacties

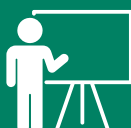

Voor de Natuur Milieu Educatie namen basisscholen diensten af, voor in totaal ruim

62

11.000

kinderen

Een uniek kijkje achter de schermen bij de rode panda of reuzenmierener

MEET & GREET

1.056

deelnemers

TROTS

WEDEROM GREENKEY GOUD BEHAALD

Greenkey is het internationale keurmerk op het gebied van duurzaamheid voor bedrijven in de recreatie/vrijtijdsbranche en zakelijke markt. Het gaat hierbij om Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen met zorg voor milieu en de natuur.

Gemiddelde score **8,8**
klantenvertellen
deze reviews **93.574**
werden **93.574**
keer bekeken

95% van onze
bezoekers beveelt
ons aan bij anderen

ONZE DIEREN

197 soorten

1.623 individuen

282 geboortes

46 vogelsoorten
kwamen tot
voortplanting

7 zoogdieren
kwamen tot
voortplanting

Deelname aan **65**
soortenbehoudprogramma's

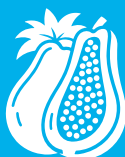
VOEDING

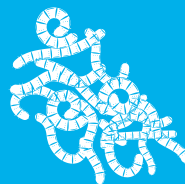
2.452
kilo garnalen

882
kilo zaden

1.430
kilo papaya

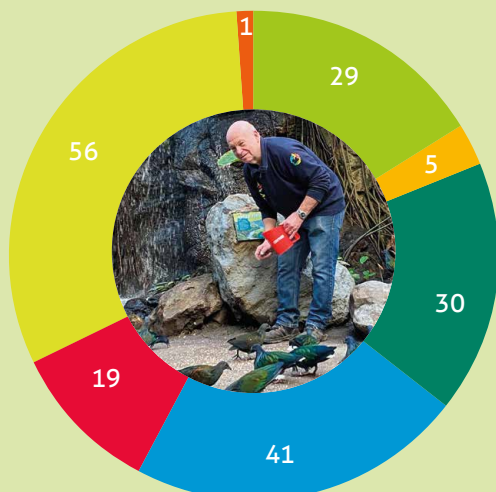
364 kilo
meelwormen

1.227
kilo wortel

zonparkiet
→

PERSONEEL

Vaste medewerkers	29
Seizoensmedewerkers	5
Oproepkrachten	30
Stagiaires	41
Adfund medewerkers*	19
(collega's met een afstand tot de arbeidsmarkt)	
Vrijwilligers	56
BBL'er	1
(Beroeps Begeleidende Leerweg)	

We vierden het 50-jarige jubileum (!) van diervorzorger Simon van der Luit.

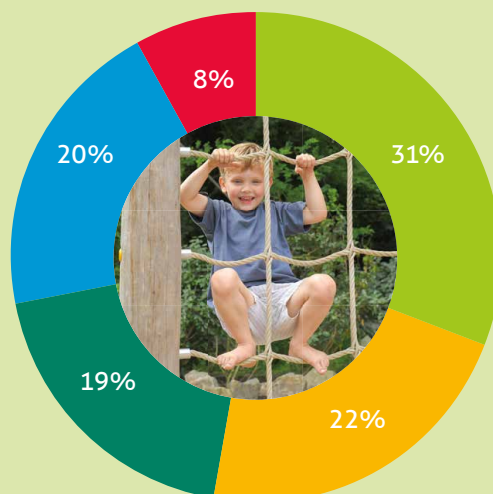
UITGELICHT

- Het aantal FTE steeg van 31 naar 35.
- Financiën, fondsenwerving, HRM en de dierenarts zijn in 2025 extern belegd.
- Het aantal vrijwilligers steeg van 50 naar 56, maar we zijn nog steeds op zoek.

OOK VRIJWILLIGER WORDEN?

Stuur een e-mail naar
educatie@avifauna.nl
voor meer info
en interesse

BEZOEKERSAANTAL 2025: 372.401

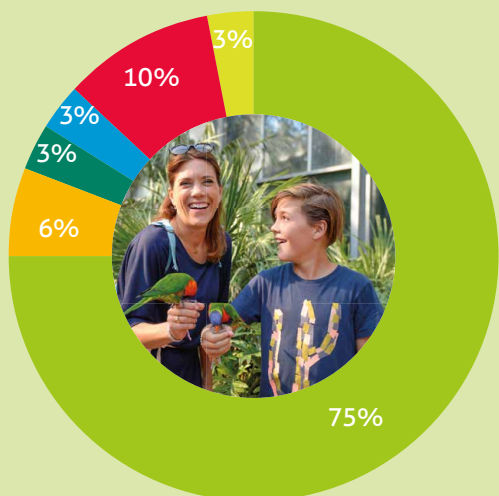
Kaartverkoop via etickets	31%
Kaartverkoop via kassa	22%
Abonnementhouders	19%
Arrangementen met bezoek Van der Valk	20%
Schoolreisjes	8%

2.124 zonuren en een uitzonderlijk droge lente betekende direct een geweldige start van het seizoen!

UITGELICHT

- 5% meer bezoekers t.o.v. 2024.
- Vooral het aantal abonenten nam toe, met maar liefst 22%.

INKOMSTEN

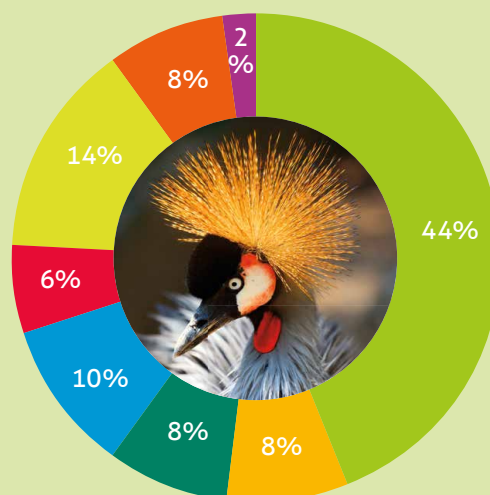
- Entreegelden
- SOUVENIRS
- Lori Landing
- Energie
- Arrangementen met bezoek Van der Valk
- Overige

Een bijzondere donatie; we ontvingen een elektrische bus van Stichting DierenLot. Daarnaast werd in onze DierenLot textiel-container 3.000 kilo kleding ingezameld, waar Avifauna een vergoeding voor ontvangt.

UITGELICHT

- We ontvingen meer donaties en giften.
- De omzet uit entree en parkeren steeg met 6%.
- Vanwege ziekte bij de lori's verkochten we minder nectar in de Lori Landing.

KOSTEN

- Personeel
- Marketing en communicatie
- Parkkosten
- Onderhoud
- Energie
- Algemeen
- Afschrijvingen
- SOUVENIRS

Wie jarig is trakteert!

Alle festiviteiten rondom het jubileumjaar zorgden dit jaar voor extra uitgaven.

UITGELICHT

- De kosten stegen dit jaar harder dan de opbrengsten. Dat zat 'm met name in personeelskosten, energie en afschrijvingen.
- Er werd ook geïnvesteerd: in de gierenvallei en de afronding van het parkeerterrein.

OP DE PLANNING

Een slechtweervoorziening is essentieel voor Avifauna, omdat het vogelpark daardoor minder weers- en seizoensafhankelijk is. De voornaamste slechtweervoorziening in Avifauna is op dit moment de tropische kas uit 1980. De kas is echter niet duurzaam en biedt evenmin het dierenwelzijn dat de stichting beoogt. Daarom willen we graag een nieuwe, duurzame kas bouwen die meer dan twee keer zo groot is als de huidige kas. Het ontwerpteam gaat in 2026 aan de slag met het ontwerp, zodat we een beter beeld krijgen van de benodigde investering. Daarna wordt financiering gezocht door middel van fondsenwerving en een bancaire lening.

Er ging een jarenlange voorbereiding aan vooraf, en op 15 april 2025 was het dan eindelijk zover: de gieren verhuisden naar hun nieuwe onderkomen in de gierenvallei Umvikeli. In opeenvolgende jaarverslagen hebben we geschreven over planvorming, voortgang en realisatie, maar nu mogen we eindelijk berichten over het eindresultaat. Hoe zijn de laatste stappen gezet in de uitvoering en hoe bevalt het de dieren in hun nieuwe verblijf?

De verhuizing

Uit ervaring weten we dat de verhuizing naar een nieuw verblijf een ingrijpende gebeurtenis kan zijn voor dieren. Daarom hebben we de overgang stapsgewijs georganiseerd voor een geleidelijke gewenning. De eerste twee dagen kregen de gieren de tijd om de binnenverblijven te verkennen. Daarna gingen zij ook de voorvliëres in en pas na een week kregen ze toegang tot de grote voliëre van ruim 2.000 m². Dit proces van gewenning bood studenten van de Universiteit Utrecht een mooie gelegenheid om de sociale hiërarchie van de gieren te onderzoeken. Wie durft als eerste en wie wacht liever af? Je kunt op deze manier veel leren over de persoonlijkheid van de gieren.

Een samenleving in het klein

In Umvikeli leven Rüppells gieren samen met witkopgieren, kapgieren en aasgieren. Zij worden vergezeld door andere bijzondere Afrikaanse vogels, zoals kleurrijke hoppen, secretarisvogels, geelkeelfrankolijnen en driekleurige glansspreeuwen. Aanvankelijk was het de bedoeling dat ook grootoervossen in dit gebied zouden gaan wonen, maar dit bleek geen haalbaar idee. Tegen de verwachting in gingen zij actief achter de vogels aan en dit zorgde voor te veel onrust in de voliëre. De maraboes zijn inmiddels wel goed gesetteld.

UMVIKELI: DE BESCHERMER

De naam 'Umvikeli' komt uit de Zulu-taal, een Bantoe-taal die voornamelijk in Zuid-Afrika wordt gesproken. Het betekent letterlijk 'beschermers'. Daarmee doet deze naam recht aan de belangrijke rol van gieren als beschermers van de natuur. Tegelijkertijd moet de gier, als bedreigde diersoort, ook beschermd worden. Deze dubbele betekenis geeft extra kracht aan de naam die wij voor de nieuwe gierenvallei hebben gekozen.

Nog even wennen

De dieren in Umvikeli gaan doorgaans vreedzaam met elkaar om en hebben nu allemaal hun eigen plekje gevonden. De driekleurglansspreeuwen hebben hun eerste jongen grootgebracht en ook diverse gierenstellen hebben inmiddels genesteld. Van tevoren hadden we nesten voorbereid voor de spreeuwen en rotsnesten aangelegd voor de gieren. Die bleven echter ongebruikt, want de dieren bouwden hun eigen nesten. Zo zie je maar: in zo'n groot project kun je niet alles registreren.

P.S. We hebben de verhuizing ook aangegrepen voor een aanvullend onderzoek van de gieren. Op pagina 9 vertelt onze dierenarts Rick Stemkens er iets meer over.

'WE WERKEN MET MODERNE TECHNIEK EN GEZOND VERSTAND'

In de gierenvallei 'Umvikeli' waan je je in de Afrikaanse savanne, maar wat je niet ziet, is dat er veel techniek en menselijk ingrijpen nodig waren om die natuurlijke sfeer te creëren. John van den Hoed, onze teamleider van de technische dienst, is verantwoordelijk voor alle installaties die in dit verblijf zijn toegepast. Ondergronds en achter de schermen zorgt hij dat alles blijft draaien.

"Mijn collega Martin en ik verzorgen al het technische onderhoud in het park. Voor grote klussen werken we samen met externe partijen, maar heel veel doen we zelf. Als bezoeker denk je er misschien niet over na, maar zo'n verblijf als Umvikeli berust op een complexe ondergrondse infrastructuur. Er liggen kabels voor stroom en glasvezel en leidingen voor water en drainage. >>

Voor de vijver hebben we een pomp- en filterinstallatie aangelegd. De uitkijkpost voor bezoekers en de dierenverblijven zijn voorzien van ventilatie en we hebben ook zelf een warmtepomp geplaatst. Eigenlijk kun je zeggen dat we met moderne techniek en gezond verstand mogelijk maken wat er in het ontwerp is bedacht.

Soms leidt dat ook tot aanpassingen. Er was bijvoorbeeld een wens om in alle nesten in de rotsen camera's te plaatsen, maar het bleek ondoenlijk om daarvoor al die aparte stroom- en internetaansluitingen te realiseren. Toen hebben we besloten om een centrale camera op een paal te plaatsen, die we kunnen aansturen om in te zoomen. Minder complex en ingrijpend, maar met hetzelfde doel voor ogen.

Van origine ben ik loodgieter en vanaf mijn drieëntwintigste heb ik voor Van der Valk gewerkt. Inmiddels ben ik alweer jarenlang in dienst van Vogelpark Avifauna en de veelzijdigheid van dit werk bevalt me prima. Heb je bijvoorbeeld die zware balken in de lodge van Umvikeli gezien? Dat zijn gewoon nieuwe houten binten, die we met een speciale techniek verouderd en verkleurd hebben, waardoor het lijkt alsof ze helemaal verweerd zijn. Zo'n klus pakken we dan ook op, samen met de vrijwilligers, en dat maakt dat geen dag hetzelfde is.

In het park is gewoon veel te doen en het moet ook altijd nu, nu, nu. Soms bezorgt het me wel eens slapeloze nachten, maar altijd vinden we weer een oplossing. Als je hart hebt voor de zaak, mag je best even wakker liggen, toch?"

‘JE ZOEKT NAAR DE JUISTE BALANS TUSSEN MOOI EN PRAKTISCH’

Als kind was Manon Wevers altijd al bezig met het verschuiven van meubels en accessoires, zelfs in de huizen van vriendinnetjes. Het was dus een logische stap om zich te ontwikkelen tot interieurstylist, sinds 2016 als zelfstandig ondernemer. Toen zij door Avifauna werd gevraagd om de styling van het bezoekersverblijf van de gierenvallei Umvikeli op zich te nemen, hoefde ze niet lang na te denken: “Met styling kun je ervoor zorgen dat er veel te ontdekken valt, maar tegelijkertijd moet het veilig, praktisch en hufterproof zijn. Ik vond het de leukste opdracht ooit.”

Het was niet de eerste keer dat Manon voor Avifauna in actie kwam. Eerder stortte zij zich al op de Jagershut bij de Stellers zeearenden en ook voor het binnenverblijf van de stokstaartjes werd haar hulp ingeroepen. Dat smaakte naar meer, aldus Manon: “Ik ben gek op de thematisering in dierentuinen, omdat je daarmee tot in het kleinste detail een hele wereld kunt creëren voor bezoekers. Het geeft je de ruimte om op een speelse, interactieve manier heel veel kennis

UMVIKELI

over te brengen over de dieren en hun omgeving. De basis voor Umvikeli was vastgelegd in de visie van de ontwerper, en daaraan heb ik vervolgens mijn eigen draai gegeven.”

Werkruimte van de ranger

“We kozen voor een concept waarin het lijkt alsof de ranger even uit zijn werkruimte is weggelopen. Op zijn verweerde bureau liggen naslagwerken en we zien dat hij net een röntgenfoto van een Rüppells gier heeft bestudeerd. In de hoek staat een oude kast met allerlei laatjes en vakjes, waarin we educatieve informatie op een aantrekkelijke manier met de bezoeker delen. Loop je naar buiten, dan hoor je de stem van de ranger over de portofoon, met nog wat extra uitleg over zijn werk. Het zijn slechts enkele voorbeelden van de sfeer die we hier hebben opgeroepen, en waaraan we met aardse kleuren en bijzondere verftechnieken nog meer invulling hebben gegeven.”

Bedenken én doen

“Voor mij was het de kers op de taart dat ik het niet alleen maar mocht bedenken, maar ook dóen. Ik struinde de kringloopwinkels af op zoek naar meubels en accessoires, en werd bij de uitvoering geholpen door enthousiaste vrijwilligers. Met schroeven en kit hebben we alles hufterproof en muurvast gemaakt, want anders worden spullen gewoon meegenomen. Bovendien moet het veilig zijn voor mens en dier, want je wilt bijvoorbeeld niet dat de vogels iets kunnen opeten.”

Is ze tevreden met het eindresultaat? “Nu Umvikeli in bedrijf is, vind ik heel mooi om te zien hoe binnen en buiten harmonieus in elkaar overlopen. Het is een omgeving waarin je je weer even kind mag voelen, waarin je ongemerkt veel leert over de natuur, en waarin de bijzondere dieren nog beter tot hun recht komen.”

NIEUWS UIT DE TROPENHAL

DE 5 DOELSTELLINGEN VAN
STICHTING VOGELPARK AVIFAUNA

VOGELOPVANG

ONDERZOEK

BIODIVERSITEIT

NATUURBESCHERMING

EDUCATIE

Eind 2025 hebben we meerdere voliëres in de Tropenhal aangepast en opnieuw ingericht voor een zeer bijzondere soort, de kleine paradijsvogel. Deze bedreigde diersoort is zelden in een dierentuin te zien, dus we hebben de vogels met open armen verwelkomd. Bovendien hebben we hier plaatsgemaakt voor een zestal geelvleugelamazones, afkomstig uit het soortenbehoudprogramma dat Avifauna coördineert.

kleine
prachtjufferduif

DIERENVERZORGER ALICIA HOOGENBOOM: 'JE KIJKT VOORTDUREND WAT VOOR DEZE DIEREN WERKT'

De Tropenhal is het werkterrein van dierenverzorgster Alicia Hoogenboom. Nadat zij twaalf jaar lang voornamelijk met zoogdieren had gewerkt in een Griekse dierentuin, kwam zij twee jaar geleden bij Avifauna terecht. Het vergde even een omschakeling, vertelt ze: "Met vogels ga je veel gedetailleerder te werk. Je observeert voortdurend hun gedrag om te ontdekken wat voor hen wel werkt en wat niet. Daar komt best veel bij kijken.

Mijn dagen zijn gevuld met het voeren en verzorgen van de dieren. Ook maak ik de verblijven schoon en besproei ik de planten die er groeien. Bij alles wat ik doe, kijk ik hoe de vogels reageren. Eten ze wel genoeg en wat vinden ze dan lekker? Gaan ze 'onder de douche' als ik aan het sproeien ben of blijven ze juist uit de buurt? Ik bied bijvoorbeeld ook verschillende nestmaterialen aan, zoals gras, riet of kokos, en kijk dan waarmee de vogels aan de slag gaan. Komt het tot een paring, dan houd ik de eieren en de jongeren in de gaten. Als dierenverzorgster ben je dus altijd bezig om het gedrag van de dieren te leren lezen. Dat is een continu proces dat nooit verveelt.

EEN UNIEK SCHOUWSPEL

De vier paradijsvogels die in de Tropenhal een nieuw onderkomen hebben gekregen, zijn afkomstig uit een illegale smokkeling die tijdig werd onderschept. Omdat niet meer te achterhalen was waar en wanneer de vogels gevangen waren, konden zij niet in de natuur worden teruggeplaatst. Avifauna draagt nu zorg voor een goede opvang van de dieren. Het bijzondere aan deze vogelsoort is het unieke baltsgedrag. De vogels vormen in het wild namelijk een 'lek': een plek in een boom waar meerdere mannetjes samenkomen om gezamenlijk hun balts uit te voeren om zo vrouwtjes te imponeren. Dierenverzorger Alicia Hoogenboom vertelt hoe dit unieke schouwspel ook in Avifauna te zien was: "De twee mannetjes zijn samen in de volière gezet, met aan weerszijden een vrouwtje in een aangrenzende volière. In de natuur leven zij namelijk ook in gescheiden groepen en zoeken de vrouwtjes de mannetjes alleen op in het broedseizoen. Na een tijdje zagen we dat de mannetjes baltsgedrag vertoonden. Zij spreidden hun vleugels en zetten hun opvallende, witgele staartveren op. Eerst reageerden de vrouwtjes amper, maar toen we merkten dat één van de vrouwtjes ging meezingen, hebben we het luikje tussen de volières opengezet. Binnen vijf minuten vloog ze naar de mannetjes toe en voerde ze een prachtige paringsdans uit met de partner van haar keuze. Het kwam tot een paring, en eenmaal terug in haar eigen volière legde zij ook een ei, waarop ze ging zitten om het uit te broeden. Helaas bleek het ei onbevruucht, maar we hebben er goede hoop op dat een volgende poging succesvol kan zijn."

MEER NIEUWE BEWONERS

Avifauna is coördinator voor het soortenbehoudprogramma voor de geelvleugelamazones, ook wel lora's genoemd. Die rol is ons toebedeeld vanwege onze grote betrokkenheid bij de herintroductie van deze soort op Aruba. Veertien Europese dierentuinen nemen inmiddels deel aan dit programma. Dat is belangrijk, want voor een succesvolle herintroductie in de natuur zijn veel vogels nodig.

Om die reden zijn er ook zes lora's in de Tropenhal geplaatst, vertelt Alicia: "We hopen dat zij in de toekomst koppeltjes gaan vormen. Voor dat doel hebben we een boomstamnestkast opgehangen, maar vooralsnog heeft het nog niet tot nakomelingen geleid. Verrijking is belangrijk voor deze vogels. Ze vinden het bijvoorbeeld heerlijk om met hun snavel aan iets te knagen, dus daarvoor geef ik ze takken en of riet. Ik doe mijn best om ervoor te zorgen dat deze nieuwe bewoners zich snel thuis voelen, want ik ben er trots op dat ik zo een bijdrage kan leveren aan het herintroductieprogramma van deze soort."

Op de volgende pagina's lees je meer over het soortenbehoudprogramma van de lora's.

HOE GAAT HET MET DE LORA'S OP ARUBA?

AVIFAUNA BRACHT EEN WERKBEZOEK AAN HET EILAND

DE 5 DOELSTELLINGEN VAN
STICHTING VOGELPARK AVIFAUNA

VOGELOPVANG

ONDERZOEK

BIODIVERSITEIT

NATUURBESCHERMING

EDUCATIE

Al een paar jaar is Avifauna nauw betrokken bij het herintroductieproject van de geelvleugelamazone op Aruba. Eind 2025 brachten Joost Lammers (curator) en Johan van der Haven (teamleider Groen & Natuur) een bezoek aan het eiland. Niet alleen om met eigen ogen te zien hoe het project ervoor staat, maar ook om met de plaatselijke autoriteiten de strategie voor het soortenbehoudprogramma te bespreken.

Geleidelijke terugplaatsing

Om het geheugen op te frissen: deze papegaaiensoort – op Aruba bekend onder de naam 'lora' – verdween uit de natuur omdat zijn leefgebied steeds kleiner werd. Bovendien werd de vogel veel gevangen en als huisdier gehouden. Avifauna raakte betrokken bij een herintroductieplan van de Aruba Conservation Foundation (ACF), dat in een stroomversnelling kwam toen een groep jonge lora's als smokkelwaar door de Arubaanse douane werd onderschept. Deze vogels werden in Arikok National Park voorbereid op een geleidelijke terugplaatsing in de natuur en zijn in 2024 daadwerkelijk uitgevlogen.

Coördinator soortenbehoudprogramma

Sindsdien is er veel gebeurd. Het project bracht de penibele situatie van de lora onder de aandacht bij EAZA, het Europese samenwerkingsverband van dierentuinen. Joost ijverde bij deze organisatie voor een soortenbehoudprogramma en werd vervolgens aangewezen als coördinator. Een belangrijke stap, vertelt hij: "Voor een succesvolle herintroductie in de natuur zijn veel vogels nodig. Nu veertien Europese dierentuinen aan het programma deelnemen, kunnen we de populatie sneller aanvullen."

In gesprek met de autoriteiten

In Aruba wachtte Joost en Johan een druk schema: "We waren er om het plan toe te lichten aan de betrokken autoriteiten en om eventuele obstakels uit de weg te ruimen. Zo bezochten we de veterinaire dienst om te bespreken welke eisen zijn verbonden aan de invoer van vogels vanuit het programma. Met handhaving overlegden we hoe voorkomen kan worden dat de uitgezette lora's weer in een kooitje belanden, zoals voorheen erg populair was op het eiland. We werden ontvangen door de Directie Natuur & Milieu en hebben overal ons best gedaan om de bewustwording ten aanzien van het project te vergroten. Met datzelfde doel voor ogen hebben we ook nog workshops voor rangers gehouden en lezingen verzorgd op drukbezochte voorlichtingsbijeenkomsten voor de lokale bevolking."

V.l.n.r.: Joost, Gisbert Boekhoudt (Directeur Natuur & Milieu), Johan, Natasha Silva (Chief Conservator Officer, ACF)

Het eerste jong

"Hoogtepunt van onze reis was het bezoek aan het gebied waar de uitgezette vogels nu leven. Vroeg in de ochtend wisten we meteen de eerste lora te spotten. We waren blij te horen dat een paartje van de uitgezette vogels al een jong heeft gehad, en dat de kweek in het wild dus is begonnen. Een laatste stop was op Bonaire, waar we de maatregelen hebben besproken die daar zijn getroffen voor de geelvleugelamazones. Moe, maar voldaan stapten we in het vliegtuig naar huis. Er is nog veel te doen, maar het begin is er."

HET STICHTINGSBESTUUR STELT ZICH VOOR 'WIJ WILLEN BIJDAGEN AAN EEN DUURZAME ONTWIKKELING VAN HET PARK'

Vogelpark Avifauna is sinds 2013 ondergebracht in een stichting zonder winstoogmerk. Het bestuur van de stichting draagt samen met de directie de verantwoordelijkheid voor een aantrekkelijk park en voor de verwezenlijking van de ideële doelen van Avifauna. De bestuursleden zetten hun expertise en netwerk in om de organisatie financieel gezond te houden en denken kritisch mee over de koers en de strategie van het park. Dat doen zij met een grote betrokkenheid en met kennis van zaken.

Voorzitter Hans Groen in 't Wout

"Avifauna is al vijfenzeventig jaar een belangrijke speler voor toerisme en recreatie in het Groene Hart. Als bestuurder maak ik me er hard voor om die positie te versterken, ook nationaal en internationaal. We werken intensief samen met andere overheden en dierentuinen aan educatie, biodiversiteit en natuurbescherming. Avifauna is veel groter dan het dierenpark alleen. Als bestuur blijven we die boodschap verkondigen."

Penningmeester Guus Berntsen

"Als bestuurder wil ik, in samenwerking, zorgen voor een gezonde governance, juridische en financiële continuïteit en een heldere strategische koers. Een belangrijk speerpunt voor de toekomst is het versterken van de maatschappelijke relevantie van Avifauna. Dat betekent investeren in duurzame innovatie, een optimale bezoekerservaring en een zichtbare bijdrage aan natuur- en soortenbehoud."

Bestuurslid Ans Verhaar

"Vogelpark Avifauna zet zich maximaal in voor natuurbehoud en dierenwelzijn. Ik geloof dat dat ook een belangrijke voorwaarde is voor het welzijn van de mensheid. Ik hecht veel waarde aan het educatieve werk en aan de bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek die het park levert. Hoe meer we weten over de natuur, hoe zorgvuldiger we ermee omgaan. Medewerkers en vrijwilligers van Avifauna zijn zeer gemotiveerd om deze missie uit te dragen."

OUD-PENNINGMEESTER HANS KLUFT

In 2025 nam penningmeester Hans Kluft na tien jaar afscheid van het bestuur:

"Na mijn pensionering wilde ik graag iets betekenen voor Avifauna, omdat het park zo'n belangrijk icoon van onze gemeente is. Een financieel gezonde basis is van levensbelang voor het vogelpark, omdat het dan verantwoorde investeringen kan doen in onderhoud en vernieuwing. Ik heb daar heel graag mijn bijdrage aan geleverd, en samen met bestuur en directie ervoor gezorgd dat het park verder kon in een zelfstandige stichting. Het is dan ook met het volste vertrouwen dat ik het stokje heb overgedragen aan Guus, mijn opvolger."

keizertamarin

SAMEN KOM JE VERDER

Samenwerken is een absolute voorwaarde voor het voortbestaan van ons park. We bundelen bijvoorbeeld de krachten op het gebied van toerisme en recreatie, zoals we dat van oudsher al met Van der Valk doen. Voor educatie en onderzoek werken we dan weer intensief samen met diverse onderwijsinstellingen. Zo hebben we rondom al onze ideële doelstellingen een uitgebreid partnernetwerk opgebouwd, waarvan we een aantal belangrijke partners graag hieronder noemen.

www.nvddierentuinen.nl

www.eaza.net

www.pretalphen.nl

Stichting Landschapsfonds
Alphen aan den Rijn e.o.

www.landschapsfondsalphen.nl

Hotel Avifauna

www.vandervalkavifauna.nl

Het Groene Hart van Holland

www.groenehart.nl

www.adfundbegeleidwerken.nl

Aruba
Conservation
Foundation

www.acf.aw

www.greenkey.nl

[www.groenecirkels.nl/
bijenlandschap](http://www.groenecirkels.nl/bijenlandschap)

Vogelpark Avifauna is aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Vanwege de ANBI-status zijn er fiscale voordelen verbonden aan schenkingen, legaten en nalatenschappen, wat deze vorm van ondersteuning extra aantrekkelijk maakt. Denk je erover om Avifauna te ondersteunen en wil je er eerst meer over weten? Onze directeur John de Hoon maakt graag tijd voor een vrijblijvend gesprek. Stuur een email via contact@avifauna.nl en dan nemen wij zo spoedig mogelijk contact met je op.

stokstaartje

AVIFAUNA.NL

Stichting Vogelpark Avifauna

Kantoor- / postadres

Stuyvesantlaan 23

2404 XN Alphen aan den Rijn

Parkadres

Hoorn 59

2404 HG Alphen aan den Rijn

Avifauna
vogels en zoo